

Manca G. Renko

»Lepa, o lepa, bo smrt Evrope«

Paolo Sorrentino

Neskončna lepota

Neskončna lepota (La grande bellezza, 2013), novi film italijanskega režiserja Paola Sorrentina, čigar vzpon se je začel pred desetletjem s filmom *Posledice ljubezni* (Le conseguenze dell'amore, 2004), nadaljeval pa s pikrim biografskim filmom o večnem krščanskodemokratskem italijanskem predsedniku Giuliu Andreottiju *Mogočnej* (Il Divo, 2008), je nedavno postal veliki zmagovalec evropskih filmskih nagrad, nato pa se je prebil še med devet nominirancev za tujejezičnega oskarja. Bržkone gre za enega kritiško najbolj sprejetih filmov leta 2013, ki smo si ga v Ljubljani prvič lahko ogledali na letošnjem Liffu, januarja pa prihaja na redni spored Cankarjevega doma.

Če ste ob *Velikem Gatsbyju* (The Great Gatsby, 2013) Baza Luhrmanna slučajno pomislili, da bolj veličastnih prizorov zabav še niste videli, si lahko ogledate le enega od prvih kadrov *Neskončne lepote*, praznovanje 65. rojstnega dne Jepa Gambardelle, in videli boste, da vas je Luhrmann peljal v Disneyland, Sorrentino pa na zabavo vašega življenja. Celotni film je »zabava življenja« Jepa Gambardelle (odlični Toni Servillo, Sorrentinov stalni spremljevalec), pripadnika rimskega jet-seta, moškega, ki se mu je v mladosti posrečilo napisati kulturni roman. Nato je njegov »umetniški glas« potihnil, oglasil pa se je glas ciničnega publicista, ki svoj čas zabija v družbi praznih in bogatih Rimljanov. Na njegovi – najlepši – rimski terasi, ki nudi razgled na Kolosej, se vsak večer srečujejo lepo oblečeni prazni ljudje, ki stresajo puhlice in skušajo z votlimi besedami zapolniti praznino svojih življenj. Jep je neizprosno in zajedljiv ter jim, vsaj tako se mu je zdelo pred 65. rojstnim dnevom, nastavlja zrcalo. Po rojstnem dnevu pa se zave, da je zrcalo vseskozi nastavljal le sebi in da je praznina družbe, ki jo prezira, tudi njegova.

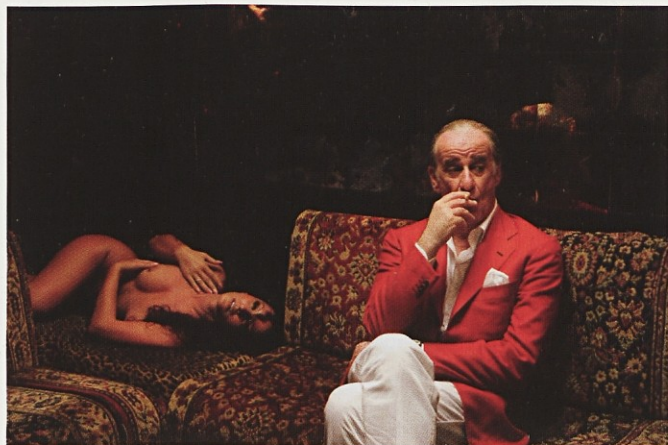
Sorrentino s takšnim tempom niza krasne kadre večnega mesta, lepih ljudi, sončnih zahodov, pisanih zabav, romantičnih parkov, skritih umetnin in pravljinih ulic, da gledalec sprva samo lovi sapo. Kako je mogoče v en sam film nagraditi toliko čudovitih prizorov? Kako je mogoče v enem samem življenju doživeti toliko lepega? A hkrati s stopnjevanjem lepote stopnjuje praznino ljudi, ki lepoto naseljujejo, dokler se neskončna lepota ne zlije z neskončno žalostjo. Dokler petinšestdesetletni Jep Gambardella ne obstane – sam v svoji popolni garderobi – pred razstavo fotografij mlajšega moškega, ki se je fotografiral vsak dan v svojem življenju. Na obrazu portretiranca opazuje odtekanje časa, minljivost življenja in neulovljivost lepote. To je eden najmočnejših prizorov Sorrentinovega filma: ne glede na to, koliko veličastnih vedut in idiličnih krajin je pred nas na ogled postavilo življenje, smo na koncu vedno sami s svojo temò, v kateri skušamo sestaviti drobce, ki bi osvetljevali



naše življenje in nas navdali z občutkom, da je lepota v našem življenju premagala grdoto. Neskončna lepota je le privid. Privid tistih, ki kot zunanji opazovalci spremljajo življenje drugih in ne morejo razumeti, kako je lahko kdo, ki ima tako krasno teraso kot Jep Gambardella, sploh lahko nesrečen.

Hkrati pa Sorrentino s tem, ko neskončno lepe kadre zapolni s praznimi ljudmi, subtilno namiguje na politično in družbeno situacijo, v kateri se je znašla Italija. Nekateri so film opisali kot parafrazo Fellinijevega *Sladkega življenja* (La dolce vita, 1960), ki se odvija v Berlusconijevem 21. stoletju, pri čemer je najbolj lucidna primerjava bržkone uspela kritičarki italijanskega *Il Foglia*, ki je zapisala: »Frederico Fellini je za Sladko življenje visel z balustrad, da bi lahko gledal navzdol. Danes niti balustrad ni več, tudi one so se zrušile.«

Film prikazuje dekadentni razkroj italijanske družbe v okolju, ki je imelo eno najpomembnejših vlog pri kulturnem ustroju Evrope od antike preko Danteja do futuristov. Družba razpada, gnije in se duši v svoji trivialnosti, kričavosti, bleščavosti, medtem ko se sončni vzhod nad Kolosejem in pokrajina, ki zapolnjuje ozadja renesančnih slik, nista spremenila. Italija se sesuva: pred njenimi obalami se utapljuje tisti, ki upajo na boljši svet, po njeni zemlji pa hodijo oni, ki so vanj že davno nehali verjeti. Na terasi Jepa Gambar-



delle lahko spremljamo labodji spev civilizacije, v katerem slišimo glasove kardinala, skorajšnje svetnice, striptizete, malomeščanske komunistke, bolešno ambicioznih staršev ... in pisatelja, ki je vse, kar je želel povedati, napisal že pred štiridesetimi leti, v drugih časih, zdaj pa nemo čaka, da na večno mesto pade zastor ... Lepa, o lepa bo smrt Evrope; kakor razkošna kraljica v zlatu/ legla bo v krsto temnih stoletij,/ tiho bo umrla, kot bi zaprla/ stara kraljica zlate oči.



Okus po ljubezni

Ritesh Batra

Nagrada občinstva – Teden kritike, Cannes

od
9. januarja



Preteklost

Asgar Farhadi

Nagrada za najboljšo igralko, Cannes

od
16. januarja



Mlada in lepa

François Ozon

Cannes, San Sebastian, Karlovi Vari, Toronto, Liffé

od
29. januarja



12 let suženj

Steve McQueen

7 nominacij za zlate globuse

samo od
6. do 12.
februarja